

Onko Pohjois-Suomi Lapin eteläpuolella, mitä ovat AVI JA ELY?

Suomen kielen ja ruotsin kielen lautakunnat ovat vakavasti huolestuneita julkisen nimistön suunnittelussa esiintyvistä puutteista ja siitä, että uudistuksia suunniteltaessa ei ole käytetty kieli- ja nimistöasiantuntemusta, vaikka valtiolla on siihen oma laitoskin, Kotimaisten kielten tutkimuskeskus. Hyvään ja selkeään virkakieleen kuuluvat myös nimet, niiden valinta, suunnittelu, paikantavuus ja kielellinen korrektius. Lautakunnat ovat laatineet asiasta julkisen kannanoton sen lisäksi, että Kotimaisten kielten tutkimuskeskus on lähettänyt asiasta aiemmin kirjeen valtiovarainministeriölle ja työ- ja elinkeinoministeriölle.

Suomessa on meneillään useita laajoja hallinnollisia muutoksia, joissa lakkautetaan aiempia viranomaisia ja hallintoalueita ja muodostetaan uusia. Ajankohtaisin näistä on parhaillaan käynnissä oleva aluehallinnon uudistus, jossa läänit lakkautetaan ja tilalle perustetaan aluehallintovirastoja. Samalla ollaan hävittämässä käytöstä vanha ja vakiintunut sana *lääni*; sitä korvaavasta ilmauksesta ei ole tietoa.

Uudistukseen kuuluu uusien hallinnollisten alueiden ja viranomaisten nimeäminen. Uusien nimien suunnittelussa on ilmennyt suuria puutteita. Tuore esimerkki tästä on marraskuussa vahvistettavien aluehallintovirastojen nimet. Muutosten seurauksena maahan on syntynyt useita erilaisia aluejakoja. Samarajaisillakin alueilla on eri nimiä, ja jotkin nimistä ovat sellaisia, että niillä yleisessä kielenkäytössä vakiintuneesti tarkoitetaan aivan eri paikkaa. Parhaillaan valmistelussa olevassa asetusluonnoksessa on esimerkiksi *Lapin aluehallintoviraston* toimialueen eteläpuolella sijaitsevan viraston nimeksi annettu *Pohjois-Suomen aluehallintovirasto*, vaikka sen toimialueeseen kuuluvat vain Keski-Pohjanmaan, Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun maakunnat.

Nimitysten ongelmallisuutta lisää sekin, että samaan aikaan sosiaali- ja terveydenhuollon alan uudistuksessa Suomi jaetaan viiteen osaan, joiden nimityksistä osa on ristiriidassa muissa uudistuksissa ehdotettujen tai vakiintuneiden alueiden nimien kanssa. Keski-Suomea kutsutaan aluehallintouudistuksessa *Sisä-Suomeksi* ja sosiaalialan uudistuksessa *Keski-Suomeksi*. Lisäksi Suomen kartalle ollaan luomassa myös uusi alue, *Väli-Suomi*, mikä hämärtää asiaa entisestään.

Aluehallintovirastoja koskevasta asetusluonnoksesta ei myöskään käy ilmi, millä nimityksellä alueita kutsutaan, kun sana lääni katoaa. Tuleeko yleiskäsitteeksi *aluehallintovirastojen toimialuejako* vai peräti *aluehallintovirastoaluejako*? Lyhyttä ja täsmällistä aluejakosysteemin nimitystä (vrt. *läänijako*, *maakuntajako*) joka tapauksessa tarvitaan monissa yhteyksissä niin kansallisesti kuin kansainvälisesti.

Julkisten viranomaisten ja laitosten nimet ovat lisäksi usein niin pitkiä, että niitä joudutaan lyhentämään (AVI, ELY, *Palkeet*). Nimet saatetaan laatia vain suomeksi ja niiden suomenkielisiä lyhenteitä tarjotaan myös ruotsinkieliseen käyttöön, vaikka lyhennemien sisältöä on suomenkielisenkin vaikea ymmärtää.

Hallintolain 9. pykälän mukaan viranomaisten on käytettävä asiallista, selkeää ja ymmärrettävää kieltä. Kielilain 35. pykälän mukaan ”viranomaisten tulee toiminnassaan vaalia maan kielellistä kulttuuriperintöä ja edistää molempien kansalliskielten käyttämistä”.

Lisätietoja asiasta antaa erikoistutkija Sirkka Paikkala, Kotimaisten kielten tutkimuskeskus, puh. 020 7813 268, sähköposti sirkka.paikkala@kotus.fi.